

T.C.

YARGITAY

11. HUKUK DAİRESİ

E. 2017/3469

K. 2019/4259

T. 11.6.2019

• **MİLLETLERARASI TİCARET ODASI ULUSLARARASI TAHKİM MAHKEMESİ'NİN KISMI KARARININ TANINMASI İSTEMİ (Olayda Dava Konusu Kısmi Hakem Kararı Mahiyeti İtibariyle Tanınabilecek Bir Karar Olduğu - Verildiği Anda Kesin ve Bağlayıcı Bir Karar Olduğu/Kararın Vacibürriaye Olması Gerektiği)**

• **KISMI HAKEM KARARININ MAHİYETİ (Tanınabilecek Bir Karar Olduğu/Verildiği Anda Kesin ve Bağlayıcı Bir Karar Olduğu - Kararın Vacibürriaye Olması Gerektiği/İşbu Kısmi Hakem Kararının Tanıma Şartlarının Oluşturduğu)**

• **YANILGILI DEĞERLENDİRMEYLE HÜKÜM KURULMASI (Olayda Kısmi Hakem Kararının Tanıma Şartlarının Oluşturduğu ve Davacının da Kararın Tanınmasını İstemekte Hukuki Yararı Bulunduğu Nazara Alınarak Hüküm Tesisi Cihetine Gidilmesi Gerektiği – Açıklanan Nedenlerle Kararın Bozulması Gerektiği/Milletlerarası Ticaret Odası Uluslararası Tahkim Mahkemesi'nin Kısmi Kararının Tanınması İstemi)**

5718/m.[45](#), [60](#), [62](#)

4686/m.[14](#)/a, [15](#)/B

New York Sözleşmesi/m.5

ÖZET : Dava, Milletlerarası Ticaret Odası Uluslararası Tahkim Mahkemesi'nin kısmi kararının tanınması istemine ilişkindir. Olayda, dava konusu kısmi hakem kararı mahiyeti itibariyle tanınabilecek bir karar olduğu gibi, verildiği anda kesin ve bağlayıcı bir karar olduğundan ve ayrıca, New York Sözleşmesi'nin 5. maddesi uyarınca kararın vacibürriaye olması gerektiği belirtildiğinden, işbu kısmi hakem kararının tanıma şartlarının oluşturduğu ve davacının da kararın tanınmasını istemekte hukuki yararı bulunduğu nazara alınarak hüküm tesisi cihetine gidilmesi gerekir. Yanılgılı değerlendirmeye hüküm kurulması hatalıdır.

DAVA : Taraflar arasında görülen davada İstanbul Anadolu 7. Asliye Ticaret Mahkemesince verilen 26/01/2017 tarih ve 2016/662 E- 2017/76 K. sayılı kararın davacı vekili tarafından istinaf edilmesi üzerine, istinaf isteminin esastan reddine dair İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 14. Hukuk Dairesi'nce verilen 01/06/2017 tarih ve 2017/284 E- 2017/309 K. sayılı kararın Yargıtay'ca duruşmalı olarak incelenmesi davacı vekili tarafından istenmiş olduğu anlaşılınca, duruşma için belirlenen 26.03.2019 günü hazır bulunan davacı vekili ile davalı vekili dinlenildikten sonra duruşmalı işlerin yoğunluğu ve süre darlığından ötürü işin incelenerek karara bağlanması ileriye bırakıldı. Tetkik Hakimi tarafından düzenlenen rapor dinlenildikten ve yine dosya içerisindeki dilekçe, layihalar, duruşma tutanakları ve tüm belgeler okunup incelendikten sonra işin gereği görüşülüp, düşünüldü:

KARAR : Davacı vekili, taraflar arasında bir ön anlaşma imzalandığını, bu anlaşma ile belli koşulların yerine gelmesine bağlı olarak ileride ... Holding A.Ş.'nin hisselerinin satışına ilişkin yazılı şekil şartına tabi bir pay devri sözleşmesi yapma konusunda taahhütte bulunulduğunu, bu bağlamda hisse alım sözleşmesi taslak sözleşmesinin hazırlanarak ön anlaşmaya ek yapıldığını,

hem ön anlaşmada hem de taslak hisse alım sözleşmesinde ayrı ayrı tahkim şartının bulunduğunu, her iki tahkim şartı da taraflar arasında ilgili metinle bağlantılı uyumsuzluk çıkması halinde tahkime gidileceğinin öngörüldüğünü, davalının ön anlaşmadaki tahkim şartına dayanarak müvekkili aleyhine hisselerin kendisine devri bunun mümkün olmaması halinde hisse bedeline hükmolunması talebini içeren tahkim davası açtığını, bu davada hem ön anlaşmaya hem de hisse alım sözleşmesine dayalı taleplerde bulunduğu, ön anlaşmaya istinaden karar vermesi gereken hakem heyeti kendisini ön anlaşma ve hisse alım sözleşmesi kapsamındaki talepler bakımından yetkili görerek münhasıran hisse alım sözleşmesine dayalı olarak müvekkili aleyhine tazminata hükmettiğini, oysaki ön anlaşmadaki tahkim şartına istinaden yetkilendirilen hakemlerin hisse alım sözleşmesinden doğan uyumsuzlukları karara bağlama yetkisinin bulunmadığını, bunun üzerine müvekkili şirketin hisse alım sözleşmesindeki tahkim şartına dayanarak hakem heyetine başvurduğunu, hisse alım sözleşmesinin yürürlüğe hiç girmemiş olduğunun ve davalının hisse alım sözleşmesindeki tahkim şartını ihlal etmiş olduğunun tespitini ve bunun için müvekkiline tazminat ödemesine hükmedilmesini talep ettiğini, davalının bu davada önceki tahkim kararın kesin hüküm teşkil ettiğinden itirazda bulunduğunu, ancak ICC Hakem Mahkemesi'nin 12/05/2014 tarihli ve 18628/GZ/GFG sayılı hükmünde, ön anlaşma hakem heyetinin hisse alım sözleşmesine ilişkin uyumsuzluklar hakkında karar vermek suretiyle yetkisini aştığını tespit ederek ayrıca hisse alım sözleşmesi ile ilgili uyumsuzluklar bakımından münhasıran kendisinin yetkili olduğunu hükme bağladığını, davalının lehine verilen ve hatalı olan hakem kararını her an Türkiye'de icra ve infazına teşebbüs edilebileceğini ileri sürerek, tanınma şartlarına haiz ICC Hakem Mahkemesi'nin 12/05/2014 tarihli ve 18628/GZ/GFG sayılı kararının tanınmasını talep ve dava etmiştir.

Davalı vekili, davaya konu hakem kararının sadece hakem heyetinin kendi yetkisine dair vermiş olduğu bir karar olup, bu karar taraflar arasındaki uyumsuzluğun esasına dair bir hüküm içermediğinden kesin delil veya hüküm etkisi yaratacak ve dolayısıyla tanımaya konu olabilecek bir karar olmadığını, başka bir ifadeyle kararın ara kararı niteliğinde olup, nihai karar olmadığı, davacının davada hukuki yararının bulunmadığını, tahkim incelemesinin sona ermeyip devam ettiğini ve tahkim yargılaması sonucunda davacının tüm taleplerinin reddedildiğini savunarak, davanın reddini istemiştir.

İlk derece mahkemesince iddia, savunma ve tüm dosya kapsamına göre, davaya konu hakem kararı nihai bir karar olmayıp, ara karar niteliğinde olduğu, nitekim tahkimin bu ara karardan sonra devam ettiği, ara kararların tanınamayacağı, davacının nihai amacının birinci tahkim yargılaması sonunda verilen kararın icra edilmesini önlemek olduğu, oysa birinci tahkim kararının ülkemizde uygulanabilmesi için de tenfizinin gerektiği, tenfizi için karşı taraf dava açtığında, davacı tarafça ara kararlardaki tespitlere dayanılarak davaya karşı konabileceği, ilk tahkim kararının Türkiye'de tanınması ya da tenfizi için bir dava açılmadığı, herhangi bir şekilde işleme konulmadığı, bu haliyle hukuki menfaatin bulunmadığı gerekçesiyle, HMK'nın [114](#). m. uyarınca, davanın usulden reddine karar verilmiştir.

Karara karşı, davacı vekili istinaf başvurusunda bulunmuştur.

İstinaf Mahkemesince iddia, savunma ve tüm dosya kapsamına göre, MÖHUK'un 60. m. göre kesinleşmiş ve icra kabiliyetini kazanmış veya taraflar için bağlayıcı olan yabancı hakem kararlarının tenfizinin istenebileceği, bunun dava şartı olduğu, hakem kararında kesinleşme şerhi mevcut olmadığı gibi kesinleşmeden infaz edilebilecek hakem kararı da olmadığı, bu durumda dava konusu yabancı hakem kararının tanıma ve tenfize konu yapılamayacağı gibi, mahiyeti itibarıyla tahkikatın devamına yönelik tespitlere yer verilen ara kararın icra ve infaz edilebilir kabiliyetinin de olmadığı dikkate alındığında davacının hukuki yararının bulunmadığı gerekçesiyle, istinaf başvurusunun esastan reddine karar verilmiştir.

Kararı, davacı vekili temyiz etmiştir.

Dava, Milletlerarası Ticaret Odası Uluslararası Tahkim Mahkemesi'nin 12.5.2014 tarihli, "19.04.2005 tarihli Hisse Alım Sözleşmesi Taslağı'ndan (DSPA) kaynaklanan ve Tahkim Heyetinin kuruluşuna dayanak teşkil eden DSPA'nın tahkim şartı kapsamında kalan uyumsuzlukların tamamı üzerinde heyetin münhasır yargı yetkisi bulunmaktadır." tespitini içeren kısmi kararının tanınması istemine ilişkin olup, ilk derece mahkemesince ara kararların tanınamayacağı ve davacının hukuki

yararı bulunmadığı gerekçesiyle davanın usulden reddine karar verilmiş; davacı vekilince yapılan istinaf başvurusu üzerine Bölge Adliye Mahkemesince, kararda kesinleşme şerhi bulunmadığı gibi kesinleşmeden infaz edilebilecek hakem kararı mahiyetinde olmadığı, tahkikatın devamına yönelik tespitlere yer verilen ara kararın icra ve infaz edilebilir de olmadığı, davacının hukuki yararının bulunmadığı gerekçesiyle, istinaf başvurusunun esastan reddine karar verilmiştir.

Ancak, taraflar arasında 2005 yılında bir Ön Anlaşma ve Hisse Alım Anlaşması akdedildiği, her iki sözleşmede de ayrı ayrı tahkim şartı bulunduğu, davalının Ön Anlaşmadaki tahkim şartına dayanarak Uluslararası Ticaret Odası (ICC) tahkimine başvurduğu, tahkim yerinin Cenevre olduğu, ilk tahkim yargılamasının yapıldığı, daha sonra davacı tarafından Hisse Alım Sözleşmesindeki tahkim şartına dayanarak ICC Tahkimine başvurulduğu, tahkim yerinin yine Cenevre olduğu ikinci tahkim yargılamasının başlatıldığı ve bu heyetçe 12.05.2014 tarihli karar ile Hisse Alım Sözleşmesi ile ilgili uyuşmazlıklar bakımından münhasıran kendisinin yetkili olduğunun hükme bağlandığı hususunda uyuşmazlık bulunmamaktadır. Somut olayda uyuşmazlık, hakem heyetinin kendisini yetkili gördüğüne ilişkin işbu kısmi kararın, mahiyeti itibariyle tanımaya elverişli bir karar olup olmadığı ve kararın tanınması için gerekli olan şartların gerçekleşip gerçekleşmediği noktasında toplanmaktadır.

Yabancı Hakem kararlarının tenfizi konusu New York Sözleşmesi'nde ve MÖHUK'un 60-62. maddelerinde düzenlenmiştir. Bununla beraber, MÖHUK'un 60-62. maddeleri sadece yabancı hakem kararının tenfizini düzenlemekte, tanıma ile ilgili herhangi bir düzenleme içermemektedir. New York Sözleşmesi, sözleşmenin konusu ve başlığı "Yabancı Hakem Kararlarının Tanınması ve İcrası" olmakla birlikte tanıma için özel bir düzenleme getirmemiştir. Tanıma, yabancı bir karara dayanarak kesin hüküm itirazında bulunma ve kesin delil olarak kullanılma olanağı vermektedir. Sözleşmede yabancı hakem kararlarının tanınması ve tenfizi için farklı hükümler öngörülmemiştir. Hakem kararlarının tanınması ve tenfizi arasında bir fark olmadığı hususu MÖHUK'da açıkça ifade edilmiştir. MÖHUK'un 63. maddesi uyarınca "yabancı hakem kararlarının tanınması da tenfizine ilişkin hükümlere tabidir." (Prof. Dr. Z. Akıncı, Milletlerarası Tahkim, İstanbul 2016)

Bu durumda gerek New York Anlaşması ve gerekse MÖHUK uyarınca tenfiz şartlarının mevcudiyeti tespit edildiğinde, yabancı hakem kararı tanınabilecektir. Yabancı Hakem kararlarının tanınması için gerekli şartlar New York Sözleşmesi'nin V. maddesinde ve MÖHUK'un 62. maddesinde sınırlı olarak sayılmıştır.

New York Sözleşmesi'nin V.1.e. maddesinde "Hakem kararı taraflar için henüz vacibürriaye olmamış olur veya bunun verildiği memleket kanunu yahut tabi olduğu kanun bakımından salahiyetli bir makam tarafından iptal veya hükmünün icrası geri bırakılmamış bulunursa" şartı bulunmaktadır. Milletlerarası Ticaret Odası (ICC) Tahkim Kuralları'nın (2012 Kuralları) " Kararın Tebliği, Tevdii ve İcra Edilebilirliği" başlıklı 34/6.maddesinde de " Her karar taraflar için bağlayıcıdır. Taraflar, uyuşmazlığı Kurallar uyarınca tahkime sunmakla verilecek kararı derhal icra etmeyi kabul ederler ve bu tür bir feragat geçerli olarak yapılabildiği ölçüde kanuni yollara başvurma haklarından feragat etmiş sayılırlar." hükmü düzenlenmiştir. Somut olayda, taraflar arasında akdedilen tahkim şartında "Tahkim heyetinin tüm kararları kesin ve taraflar üzerinde bağlayıcı olacaktır. Taraflar mahkemeler önünde herhangi bir tahkim kararını temyiz etme, tahkim süresince ortaya çıkan herhangi bir hukuki meselenin tartışılmasını/değerlendirilmesini talep etme haklarından feragat etmektedir." hükmü mevcut olup, dava konusu tahkim kararının bağlayıcı olduğuna ilişkin ICC Milletlerarası Tahkim Divanı tarafından verilen 14.4.2016 tarihli yazı da dosyaya ibraz edilmiştir. Bu itibarla, kararın taraflar için bağlayıcı olduğu anlaşılmaktadır.

Burada ayrıca diğer bir uyuşmazlık konusu olan dava konusu kısmi kararın tanınip tanınamayacağı hususu üzerinde de durulması gerekmektedir. Tahkim yargılaması sürerken, nihai karar verilmeden önce, hakemlerce belli meselelerin karara bağlanması halinde, bu karar ara kararı veya kısmi karar niteliğinde hatta talimat/emir niteliğinde olabilir. Belirleyici olan husus, verilen kararın ne şekilde adlandırıldığından çok, nihai karar verilmeden önce, muhakeme sürerken belli konuların hükme bağlanmış olmasıdır. Hukuki himaye ve tedbir içerikli bir ara kararı veya kısmi karar belirli bir zaman dilimi ile sınırlı olarak, konusu olan mesele hakkında nihai hüküm içerir. Burada, kararın belli bir süre için hüküm doğurması ile nihai karakteri arasında bir çatışma yoktur. Zira, karar ilişkin olduğu uyuşmazlık konusu bakımından nihai niteliktedir. Türk usul hukukunda, mahkeme kararları

bakımından kabul edilen nihai karar-ara kararı ayırımının, hakem kararları bakımından da esas alınmasına herhangi bir engel bulunmamaktadır. Mahalli bir usul hukuku sistemine tabi olsun olmasın, tahkim muhakemesi sürerken hakemlerce, özellikle usule ilişkin konularda ara kararı niteliğinde kararlar verilebileceği kuşkusuzdur. Milletlerarası Tahkim Kanunu'nun 14/a maddesinde taraflarca aksi kararlaştırılmamış ise, hakemlerin kısmi karar verme yetkilerinin bulunduğu ifade edilmiş, böylece milletlerarası tahkim hukuku bakımından "kısmi karar" kavramı Türk Hukukuna da girmiştir. Kısmi hakem kararlarının ilişkin olduğu meselenin, bağımsız bir mesele olması halinde ve karar, hüküm formunda tesis edilmişse, aynı Kanun'un 15/B maddesine göre icra kabiliyeti kazanmasına bir engel bulunmadığı kabul edilmelidir. Kısmi kararın ilişkin olduğu konu bakımından nihai olduğunun kabul edilmesi için, uyuşmazlığın kısmi karar ile hükme bağlanan yönünün ayrılabilir ve bağımsız bir mesele olması yeterli sayılmalıdır. Kısmi karar verildikten sonra yargılamanın devam etmesi bu kararın icra edilmesi için uyuşmazlığın bütünüyle hallinin ve tahkimin sona ermesinin beklenmesini zorunlu kılmamalıdır. Özellikle kısmi kararın bir an önce icra edilmesinde menfaati olan taraf bakımından kararın nihailik niteliğinin tanınması büyük önem taşır. Ayrıca, New York Sözleşmesi'nin uygulanmasında önemli olan hakem kararlarının nihai olması değil, taraflar için bağlayıcı olmasıdır. Türk hukukunda MÖHUK 45/i maddesinde öngörülen kesinleşme veya icra kabiliyeti kazanma şartının, Türkiye'nin New York Sözleşmesi'ne taraf olmasından sonra bağlayıcılık şartı olarak yorumlanması, kısmi hakem kararlarının tenfizinde de geçerli olmalıdır. New York Sözleşmesi'nin kesinleşme yerine bağlayıcılık niteliğini öne çıkarmış olması da ilgili tahkim kurumunun kurallarına uygun olarak tesis edilen kararların bağlayıcılığının bu kurallar çerçevesinde değerlendirilmesini gerekli kılması nedeniyle, geçici nitelikte, fakat kısmi karar olarak verilen hakem kararlarının tenfizi bakımından olumlu bir etkidir. Ancak, sözleşmenin bu olumlu yönünün etkili olabilmesi için MÖHUK 45/i maddesinde öngörülen kesinleşme şartının bağlayıcılık olarak değerlendirilmesi gerekir (Dr. Banu Şit, Kurumsal Tahkim ve Hakem Kararlarının Tanınması ve Tenfizi, Ankara 2005).

Yukarıda yapılan açıklamalardan sonra somut olaya dönüldüğünde ise, dava konusu kısmi hakem kararı mahiyeti itibariyle tanınabilecek bir karar olduğu gibi, verildiği anda kesin ve bağlayıcı bir karar olduğundan ve ayrıca, New York Sözleşmesi'nin 5. maddesi uyarınca kararın vacibürriaye olması gerektiği belirtildiğinden, işbu kısmi hakem kararının tanıma şartlarının oluştuğu ve davacının da kararın tanınmasını istemekte hukuki yararı bulunduğu nazara alınarak hüküm tesisi cihetine gidilmesi gerekirken, yanlıgılı değerlendirmeye dayalı yazılı gerekçe ile karar verilmesi doğru olmamış, bozmayı gerektirmiştir.

SONUÇ : Yukarıda açıklanan nedenlerle, davacı vekilinin temyiz itirazlarının kabulüyle İlk Derece Mahkemesince verilen karara yönelik istinaf başvurusunun esastan reddine ilişkin Bölge Adliye Mahkemesi kararının BOZULARAK KALDIRILMASINA, HMK'nın [373/1](#). maddesi uyarınca dava dosyasının İlk Derece Mahkemesine, kararın bir örneğinin Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine, takdir olunan 2.037,00 TL duruşma vekalet ücretinin davalıdan alınıp davacıya verilmesine, ödediği peşin temyiz harcının isteği halinde temyiz eden davacıya iadesine, 11.06.2019 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.